

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการพัฒนาประเทศไทยโดยมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในระยะหลายปีที่ผ่านมา ทำให้ประเทศไทยมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุและการสื่อสารคมนาคม แต่ผลของการพัฒนาดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมหลายประการ ซึ่งล้วนแต่ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในสังคมเสื่อมโทรมลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538) กล่าวคือ วิถีชีวิตและค่านิยมของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่โดยส่วนรวม เช่น มีการเน้นความสำเร็จส่วนบุคคล มีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม การหลงระเหิงในความสนุกสนาน เลียนแบบการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย นิยมวัตถุและละเลยด้านศาสนาและจริยธรรม อันก่อให้เกิดปัญหาสังคมติดตามมาเห็นอย่างมากมาย อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี ปัญหายาเสพติด ปัญหาความเบี่ยงเบนทางเพศ ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ปัญหาเด็กและเยาวชนประพฤติดนไม่สมควรแก่วัย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2534) ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนี้มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากความเจริญทางด้านวัตถุที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้คนในสังคมยอมรับและปรับตัวไม่ทัน มีผลทำให้การพัฒนาทางด้านจิตใจไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทางด้านวัตถุ (อมรา พงศาพิชญ์, 2521) ประกอบกับการมองข้ามความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของพลเมืองโดยที่เราได้มีการพัฒนาประเทศในด้านวัตถุให้ทัดเทียมกับต่างประเทศมาโดยตลอด แต่มิได้มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของพลเมืองไทยอย่างจริงจัง (นพพร พานิชสุข, 2531) จึงทำให้เกิดปัญหาสังคมขึ้น

จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทรรศน์ ในการวางแผนพัฒนาประเทศ เลียบใหม่โดยเน้นคนเป็นศูนย์กลาง หรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา ทั้งนี้เพราะความเป็นพลเมืองดี เป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งของบุคคลที่จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในภาวะปัจจุบัน

ของประเทศเป็นอย่างมาก (เจริญ จิตวารินทร์, 2528) และการให้การเอาใจใส่อย่างจริงจังต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านจิตใจวัฒนธรรมและสังคมในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นเรื่องจำเป็นต่อการมีเสถียรภาพของสังคมไทยต่อไป (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาในด้านกำลังคนไว้เป็นวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาประเทศ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณธรรม มีความสามารถ และพละทานามัยที่สมบูรณ์ เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า และดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และค่านิยมอันดีงามของชาติ

ในการพัฒนาบุคคลของประเทศให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น การศึกษานับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ดังที่ สุนน อมรวีวัฒน์ (2535) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาสามารถเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ เพราะการศึกษาช่วยให้ประชาชนแต่ละคนเกิดแรงกระตุ้น และความตั้งใจวิเคราะห้และพัฒนาตนเองและการศึกษายังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นฐานความคิด จิตใจและพฤติกรรม ของบุคคลทั้งทางสังคม วัฒนธรรม และการเมืองให้ไปในทิศทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพข้อจำกัด และความต้องการของประเทศในด้านต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) การศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองดี โดยอาศัยการจัดการศึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและลักษณะตามที่ต้องการ เพราะกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาด้วย (พรเพ็ญ ปทุมสิริ, 2533)

จากความจำเป็นและความสำคัญในการที่จะต้องปลูกฝังลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้กับคนในสังคมปัจจุบัน และความสัมพันธ์ของการศึกษาและการจัดการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคน ทำให้แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ได้กำหนดนโยบายที่จะมุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพพลเมืองโดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพของพลเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงอายุ 0-18 ปี ให้ได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานตามวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) เพราะเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งของชาติ บ้านเมือง และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (มาลี อินทรสุข, 2537) อีกทั้งเยาวชนยังเป็นวัยที่มีความพร้อมในการที่จะทำอะไรก็ได้ ถ้าได้รับการปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม (ปิยะ

เคนขັນ, 2535) กระทรวงศึกษาธิการในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนจึงได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในทุกระดับการศึกษา เพื่อที่จะให้สามารถปลูกฝังลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้กับเยาวชน เพราะถือว่าหลักสูตรเป็นแม่บทของการจัดการศึกษา และเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา ดังที่ ภิญญู สาร (2532) ได้ให้ความเห็นว่า การศึกษาจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือหลักสูตร เพราะหลักสูตรคือแผนงานที่จัดให้มีการเรียนรู้ ถ้าแผนไม่ดีการจัดการให้มีการเรียนรู้ก็ไม่ดีไปด้วย โดยได้มีแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อที่จะให้ตอบสนองนโยบายของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคล คือ จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตที่ท่าประโยชน์แก่สังคม โดยได้กำหนดลักษณะของพลเมืองที่ต้องการคือ (หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533))

1. เป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ
2. เป็นสมาชิกที่ดีของวงการอาชีพ
3. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

จากแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวได้เน้นให้ผู้เรียนในทุกระดับการศึกษาได้มีลักษณะของพลเมืองดีตามที่ต้องการ แต่หากจะพิจารณาแล้วจะเห็นว่าผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ควรจะได้รับการเน้นในการปลูกฝังลักษณะความเป็นพลเมืองให้มาก เนื่องจากผู้เรียนในระดับนี้อยู่ในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่คนเราจะก้าวเข้าสู่วิกฤตการณ์ของความพยายามที่จะเข้าใจตนเองแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเองด้วยการหยิบยกเอาพฤติกรรมด้านต่างๆของตนเองขึ้นมาพิจารณา ทั้งในด้านบุคลิกภาพ ทัศนคติ จุดมุ่งหมายและความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่เนื่องจากคนในวัยนี้มักมีอัตมโนทัศน์ และสภาพจิตใจที่ปรวนแปรไม่แน่นอน ความพยายามที่จะเข้าใจตนเอง และแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเองของเด็กวัยรุ่นในบางครั้งจึงก่อให้เกิดความรู้สึกสับสน เครียดและวิตกกังวล (Bronson, 1959) ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวอาจทำให้วัยรุ่นบางคนมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปได้ จึงจำเป็นต้องปลูกฝังแนวคิดให้กับเด็กในวัยนี้ เพื่อที่เด็กจะได้มีคุณลักษณะที่ดีตามที่ต้องการและเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป

ในการปลูกฝังลักษณะของพลเมืองที่ต้องการนั้น เด็กจะได้รับเนื้อหาดังกล่าวนั้นจากหนังสือเรียนเป็นส่วนใหญ่ เพราะเด็กและเยาวชนจะใช้เวลาอยู่กับหนังสือเรียนมากที่สุด

ช่วงชีวิตที่อยู่ในวัยเรียน และหนังสือเรียนยังเป็นอุปกรณ์ที่มีเนื้อหาวิชาตรงตามหลักสูตร รวมทั้งได้รวบรวมรายละเอียดของเนื้อเรื่องถูกต้องตามหลักวิชาการและข้อเท็จจริงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรทั้งในด้านความรู้ เจตคติและทักษะ (วารี ธีระจิตร, 2531) อีกด้วย หนังสือเรียนจึงมีบทบาทโดยตรงที่จะช่วยให้เยาวชนมีลักษณะของพลเมืองดีตามที่ชาติต้องการ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การวิเคราะห์เนื้อหาหลักคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในหนังสือเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นมีความสำคัญและน่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะลักษณะของพลเมืองที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาหนังสือเรียนนั้นก็คือ ภาพสะท้อนของลักษณะพลเมืองที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตรและตรงตามความต้องการของชาติโดยใช้คุณลักษณะของพลเมืองตามแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร: การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตที่ท่าประโยชน์ต่อสังคมเป็นเกณฑ์ ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงลักษณะพลเมืองที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาหนังสือเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสัดส่วนของเนื้อหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจและวิเคราะห์เนื้อหาหลักคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในหนังสือเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิเคราะห์ครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์เนื้อหาหลักคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่กระทรวงศึกษาธิการ อนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 229/2538 เรื่องการกำหนดหนังสือสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เฉพาะวิชาบังคับและวิชา พระพุทธศาสนารวม 45 เล่ม

2. ประเภทของเนื้อหาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี จัดแบ่งเป็น 3 ลักษณะตามแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตที่ท่าประโยชน์ต่อสังคมของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่

1. เป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ
2. เป็นสมาชิกที่ดีของวงการอาชีพ

3. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิเคราะห์เนื้อหาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี จะวิเคราะห์ในเฉพาะหนังสือเรียนที่เป็นวิชาบังคับโดยที่วิชาใดมีหนังสือเรียนรายวิชาละ 1 เล่ม จะวิเคราะห์ทุกเล่ม ส่วนวิชาใดที่มีหนังสือเรียนรายวิชาละมากกว่า 1 เล่มขึ้นไป จะใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) คัดเลือกรายวิชาละ 1 เล่ม มาวิเคราะห์รวมหนังสือที่จะนำมาวิเคราะห์ทั้งหมดจำนวน 45 เล่ม

2. ในหน่วยเนื้อหาหนึ่ง อาจะบ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีได้เพียงลักษณะเดียวหรือหลายลักษณะก็ได้

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง เทคนิควิธีในการศึกษาหนังสือเรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณตัวเลข

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี หมายถึง ลักษณะสำคัญที่ประชาชนชาวไทยพึงมี 3 ลักษณะ ได้แก่

1. เป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ คือ สามารถพัฒนาตนให้มีความรู้พื้นฐาน มีสุขภาพกายใจสมบูรณ์ แก้ปัญหาเป็น เสียดสละ มุ่งพัฒนา

2. เป็นสมาชิกที่ดีของวงการอาชีพ คือ สามารถพัฒนาอาชีพได้

3. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม คือ สามารถพัฒนาสังคม ปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อ

บ้าน ชุมชน ประเทศ และโลก

หนังสือเรียน หมายถึง หนังสือเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ และที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 229/2538 เรื่องการกำหนดหนังสือสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญหาไตร่ตรอง พิสูจน์ให้เห็น ประจักษ์ มีความยับยั้งชั่งใจในการประพฤติปฏิบัติ โดยไม่ผูกพันกับอารมณ์ และความมึนงงของ

ตนเองที่มีอยู่เดิมซึ่งอาจจะฝึกก็ได้

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ชอบสำรวจคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ชอบแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ และทำทลายความสามารถ มีความฉับไวในความคิด มีความคิดยืดหยุ่น และมีความเป็นตัวของตัวเองกล้าแสดงอย่างอิสระ

การพึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถในการคิดปฏิบัติ เพื่อให้ช่วยเหลือตนเอง ไม่คอยแต่จะรอรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

ความสามารถเลือกรับและนำความรู้สากลมาประยุกต์ใช้กับครอบครัวและชุมชน หมายถึง วิเคราะห์และตัดสินใจในการรับความรู้สากลอย่างมีเหตุผล และสามารถนำความรู้มาปรับใช้กับครอบครัวและชุมชน เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

ความเมตตากรุณา หมายถึง การมีความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข และสงสารคิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การกระทำที่แสดงถึงไมตรีจิต โอบอ้อมอารีและแบ่งปัน เพื่อให้ผู้อื่นได้รับความสะดวก มีความสุขและพอใจ

การประหยัด (อดออม) หมายถึง การใช้ปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างพอเหมาะพอควร และระมัดระวังเพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด รวมทั้งการรู้จักดูแลรักษา ซ่อมแซมสิ่งของทั้งของตนเองและของส่วนรวม รู้จักยับยั้งความต้องการให้อยู่ในขอบเขตที่พอเหมาะพอควร

ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง มีเหตุผล

เสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม หมายถึง บริจาคสิ่งที่เราควรได้รับหรือมีอยู่ให้กับผู้อื่นและส่วนรวมโดยไม่มุ่งหวังผลตอบแทน

สุขภาพดี หมายถึง การที่บุคคลมีร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากโรค มีจิตใจที่แจ่มใส มีอารมณ์มั่นคงและมองโลกในแง่ดี

ความสุภาพอ่อนโยน หมายถึง มีกริยาวาจาสุภาพเรียบร้อยทั้งทางกาย วาจาและใจ

การใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ หมายถึง การรู้จักคุณค่าของเวลา พยายามที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยไม่ปล่อยเวลาให้ล่วงเลยไป

การรักษาความสะอาด หมายถึง การรักษาความสะอาดของร่างกาย เครื่องอุปโภคบริโภค ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้มีความสะอาดอยู่เสมอ

การตระหนักในคุณค่าของการศึกษา หมายถึง เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษา โดย การเอาใจใส่ต่อการศึกษ ขวนขวายหาความรู้และความจริง จาก การอ่าน และการฟังอย่างสม่ำเสมอ

ความกล้าหาญ หมายถึง ความมีจิตใจเข้มแข็ง เด็ดขาด ไม่หวาดหวั่นต่อความยากลำบากและอันตรายใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ มีจิตใจมั่นคงเมื่อเผชิญหน้ากับอันตราย มีความกล้าทางจริยธรรม กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องและมีเหตุผลเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

การละเว้นเสพสิ่งเสพดีทำให้โทษ หมายถึง มีความสำนึกที่จะปฏิเสธในสิ่งเสพดีติดทุกชนิด และพยายามที่จะชักชวนแนะนำผู้อื่นให้มีความสำนึกนั้นด้วย

การตรงต่อเวลา หมายถึง การกระทำที่ตรงตามกำหนดเวลา

มีน้ำใจนักกีฬา หมายถึง การมีจิตใจรู้จักแพ้ชนะ และให้อภัยซึ่งกันและกัน ไม่เคยผู้อื่น

ทักษะด้านการคำนวณ หมายถึง มีความรู้ ความสามารถในการคิดคำนวณตัวเลข ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว สามารถคิดอย่างมีเหตุผล และใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีระเบียบ ชัดเจน รัดกุม และเป็นระบบ

ทักษะด้านการจัดการ หมายถึง สามารถวิเคราะห์และวางแผนการสำหรับชีวิตประจำวันได้ และมีความสามารถในการประกอบกิจการหรือธุรกิจได้

ทักษะในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง มีความสามารถนำเทคโนโลยีขั้นพื้นฐานไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน

ทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ หมายถึง มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาไทย สำหรับใช้ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และเป็นพื้นฐานในการศึกษาภาษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งให้รู้วัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในภาษา

ความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพ หมายถึง สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวที่ไม่ผิดกฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณี ศีลธรรม โดยความคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามในการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ทอดทิ้งเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง

ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกซึ่งความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการร่วมแรงร่วมใจกันแก้ปัญหา เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี มีประสิทธิภาพ

ความอดทนอดกลั้น หมายถึง ความเข้มแข็ง ความบึกบึน ความหนักแน่นของจิตใจที่สามารถบดขยี้ต่อสื่อกับการกระทบกระทั่งของสภาพการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่แสดงอาการหวั่นไหวใด ๆ ทั้งสิ้น

การมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การมีอัธยาศัยดี เข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น วางคนดีทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ความเป็นผู้นำและผู้ตาม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ และให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

การเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี หมายถึง มีความสามารถที่จะเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคได้อย่างถูกต้อง โดยคำนึงถึงความประหยัดคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในส่วนตนและส่วนรวมโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

การรู้จักสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย หมายถึง รู้และเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของตน รู้จักใช้สิทธิและปฏิบัติตามหน้าที่ได้ถูกต้อง เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นที่ถูกต้อง ซึ่งตัดสินด้วยความเห็นของคนส่วนใหญ่

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การมีความสามารถบังคับตนเองให้ปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม ยอมรับที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขกติกาข้อตกลงที่สังคมกำหนดขึ้นด้วยความจริงใจ โดยไม่ต้องมีผู้ควบคุมหรือลงโทษ

ความรับผิดชอบ หมายถึง การทำหน้าที่ของตนได้ถูกต้องและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จเรียบร้อยทันตามกำหนดโดยไม่ต้องมีการบังคับควบคุมจากผู้อื่น ยอมรับในการกระทำของตน รวมทั้งแก้ไขงานที่ทำผิดพลาดได้ถูกต้อง

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจต่อตนเองและผู้อื่น

ความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นอนาคต หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีแรงกระตุ้นผลักดันให้ปรารถนาจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ผลดีที่สุดต่อตนเองและส่วนรวม มีการวางแผนวางไว้สำหรับอนาคต

ความสำนึกในความเป็นไทย หมายถึง ภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความผูกพันหวงแหนมาตุภูมิ รัก เห็นคุณค่า และดำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชาติ

การมีค่านิยมที่ถูกต้อง หมายถึง มีสิ่งที่แนบมาจิตใจให้กระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งผลจากการกระทำหรือไม่กระทำนั้นชอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และกฎเกณฑ์ของสังคม

ความกตัญญู กตเวทิตี หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในบุญคุณ ประโยชน์หรือความดีของผู้อื่นที่มีต่อตนเองและสังคม และการกระทำหน้าที่ที่เป็นประโยชน์ตอบแทนต่อคนอื่น และสิ่งอื่นที่มีบุญคุณ

ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ หมายถึง การมีความสำนึกอันดีงามที่จะช่วยส่งเสริมความเจริญของประเทศปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาด้วยความเลื่อมใส เป็นศาสนิกชนที่ดี เทิดทูนพระเกียรติคุณของพระมหากษัตริย์

การตระหนักและเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความคิดคำนึงห่วงใย สนใจและให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

ทักษะทางภาษาไทย หมายถึง สามารถพูด อ่าน เขียน ใช้ภาษาได้ถูกต้อง และสามารถฟังและอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาบังคับและวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จำนวน 45 เล่ม ดังนี้

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ท 101, ท 102 ชุดทักษะสัมพันธ์ กระทรวงศึกษาธิการ
2. หนังสือเรียนภาษาไทย ท 101, ท 102 หลักภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ
3. หนังสือเรียนภาษาไทย ท 203, ท 204 ชุดทักษะสัมพันธ์ กระทรวงศึกษาธิการ
4. หนังสือเรียนภาษาไทย ท 203, ท 204 หลักภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ
5. หนังสือเรียนภาษาไทย ท 305, ท 306 ชุดทักษะสัมพันธ์ กระทรวงศึกษาธิการ
6. หนังสือเรียนภาษาไทย ท 305, ท 306 หลักภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ
7. หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ ว 101 กระทรวงศึกษาธิการ
8. หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ ว 102 กระทรวงศึกษาธิการ

9. หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ ว 203 กระทรวงศึกษาธิการ
10. หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ ว 204 กระทรวงศึกษาธิการ
11. หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ ว 205 กระทรวงศึกษาธิการ
12. หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ ว 206 กระทรวงศึกษาธิการ
13. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ ค 101 กระทรวงศึกษาธิการ
14. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ ค 102 กระทรวงศึกษาธิการ
15. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ ค 203 กระทรวงศึกษาธิการ
16. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ ค 204 กระทรวงศึกษาธิการ
17. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 101 ประเทศของเรา 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายไพฑูรย์ พงสะบุตร และนางวิลาสวงศ์ พงสะบุตร บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
18. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 102 ประเทศของเรา 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายไพฑูรย์ พงสะบุตร และนางวิลาสวงศ์ พงสะบุตร บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
19. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 203 ทวีปของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายไพฑูรย์ พงสะบุตร และนางวิลาสวงศ์ พงสะบุตร บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
20. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 204 ประเทศของเรา 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กระทรวงศึกษาธิการ
21. วิชาสังคมศึกษา ส 305 โลกของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายกระมล ทองธรรมชาติ และคณะ บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด
22. วิชาสังคมศึกษา ส 306 ประเทศของเรา 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายวิทยา สุจริตธนารักษ์ และคณะ บริษัทอักษรโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด

23. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 017 จริยธรรมกับบุคคล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายวสิน อินทสระ บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
24. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 018 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายวิทย์ วิศทเวทย์ และ นายเสฐียรพงษ์ วรรณปก บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด
25. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 019 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กระทรวงศึกษาธิการ
26. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0110 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายวิทย์ วิศทเวทย์ และ นายเสฐียรพงษ์ วรรณปก บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด
27. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0111 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กระทรวงศึกษาธิการ
28. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0112 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กระทรวงศึกษาธิการ
29. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 0113 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายวิทย์ วิศทเวทย์ และ นายเสฐียรพงษ์ วรรณปก บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด
30. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 026 เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในโลกปัจจุบัน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นางสาวอชชา โกมลกาญจน์ และคณะ บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด
31. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 027 โลกในยุคปัจจุบัน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นางอภิญญา รัตนมงคลมาศ บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด
32. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 032 เศรษฐศาสตร์ครอบครัว ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายวิทยา เชียงกุล บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด

33. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 043 กฎหมายน่ารู้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายภัทร เจริญลาภ บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด
34. หนังสือเรียนพละนามัย พ 011 พ 012 สุขศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์ และคณะ บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด
35. หนังสือเรียนพละนามัย พ 013 พ 014 สุขศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์ และคณะ บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด
36. หนังสือเรียนพละนามัย พ 015 พ 016 สุขศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กระทรวงศึกษาธิการ
37. หนังสือเรียนศิลปศึกษา ศ 101 ศิลปะกับชีวิต 1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายสุุดใจ ทศพร และคณะ บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด
38. หนังสือเรียนศิลปศึกษา ศ 102 ศิลปะกับชีวิต 2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายสุุดใจ ทศพร และคณะ บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด
39. หนังสือเรียนศิลปศึกษา ศ 203 ศิลปะกับชีวิต 3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายสุุดใจ ทศพร และคณะ บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด
40. หนังสือเรียนศิลปศึกษา ศ 204 ศิลปะกับชีวิต 4 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายสุุดใจ ทศพร และคณะ บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด
41. หนังสือเรียนศิลปศึกษา ศ 305 ศ 306 ศิลปะกับชีวิต 5-6 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายเฉลิม นาคีรักษ์ และคณะ บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด

42. คู่มือการเรียนการสอนวิชาการทำงาน ง 011 งานบ้าน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
กระทรวงศึกษาธิการ
43. คู่มือการเรียนการสอนวิชาการทำงาน ง 012 การจัดการในบ้าน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กระทรวงศึกษาธิการ
44. คู่มือการเรียนการสอนวิชาการทำงาน ง 013 งานช่างพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายกมล เว็สุวรรณ
บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท.จำกัด
45. คู่มือการเรียนการสอนวิชาการทำงาน ง 014 งานเกษตรพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 (ฉบับได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ) นายประเวศ ไชยวงศ์
บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท.จำกัด

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีจำนวน 40 คุณลักษณะ ซึ่งได้จากการรวบรวมจากเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่กล่าวถึงความเป็นพลเมืองดี และจัดกลุ่มลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนา
หลักสูตร: การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตที่ท่าประ โยชน์ต่อสังคมของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. ลักษณะความเป็นพลเมืองดี: เป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติประกอบด้วย
คุณลักษณะ จำนวน 22 คุณลักษณะ ได้แก่
 - 1.1 ความมีเหตุผล
 - 1.2 ความคิดสร้างสรรค์
 - 1.3 การพึ่งตนเอง
 - 1.4 ความสามารถเลือกรับและนำความรู้สากลมาประยุกต์ใช้กับครอบครัวและ
ชุมชน
 - 1.5 ความเมตตากรุณา
 - 1.6 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - 1.7 การประหยัด (อดออม)

- 1.8 ความยุติธรรม
- 1.9 ความเสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม
- 1.10 สุขภาพดี
- 1.11 ความสุภาพอ่อนโยน
- 1.12 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 1.13 การรักความสะอาด
- 1.14 การตระหนักในคุณค่าของการศึกษา
- 1.15 ความกล้าหาญ
- 1.16 การเว้นสิ่งเสพติดให้โทษ
- 1.17 การตรงต่อเวลา
- 1.18 การมีน้ำใจนักกีฬา
- 1.19 ทักษะด้านการคำนวณ
- 1.20 ทักษะด้านการจัดการ
- 1.21 ทักษะในการใช้เทคโนโลยี
- 1.22 ทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ

2. ลักษณะความเป็นพลเมืองดี: เป็นสมาชิกที่ดีของวงการอาชีพจำนวน 7

คุณลักษณะ ได้แก่

- 2.1 ความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพ
- 2.2 ความขยันหมั่นเพียร
- 2.3 ความสามัคคี
- 2.4 ความอดทนอดกลั้น
- 2.5 การมีมนุษยสัมพันธ์
- 2.6 ความเป็นผู้นำและผู้ตาม
- 2.7 การเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี

3. ลักษณะความเป็นพลเมืองดี: เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จำนวน 11 คุณลักษณะ

ได้แก่

- 3.1 การรู้จักสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย

- 3.2 ความมีระเบียบวินัย
- 3.3 ความรับผิดชอบ
- 3.4 ความซื่อสัตย์
- 3.5 การกระตือรือร้นและมุ่งมั่นอนาคต
- 3.6 ความสำนึกในความเป็นไทย
- 3.7 การมีค่านิยมที่ถูกต้อง
- 3.8 การมีความกตัญญูทดแทน
- 3.9 การมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- 3.10 การตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น
- 3.11 ทักษะในทางภาษาไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเรียน นำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดทำหนังสือเรียนในครั้งต่อไป เพื่อให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมในการปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีตรงตามความประสงค์ของหลักสูตร และความต้องการของสังคม
2. เป็นประโยชน์ในการใช้กำหนดแนวทางในการปลูกฝังลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้กับเยาวชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นพัฒนาเกณฑ์การวิจัย

1.1 ศึกษาลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ควรจะมีสำหรับสังคมไทยในปัจจุบัน โดยรวบรวมจากพระบรมราโชวาทในรัชกาลปัจจุบัน นโยบาย เอกสารของทางรัฐบาล เอกสารของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี จริยธรรมของไทย งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

1.2 รวบรวมลักษณะความเป็นพลเมืองดีจากการศึกษาในข้อ 1.1 และจัดกลุ่มลักษณะความเป็นพลเมืองดีเป็น 3 ลักษณะ ตามแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร: การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตที่ท่าประโยชน์ต่อสังคมของกระทรวงศึกษาธิการ คือ เป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ เป็นสมาชิกที่ดีของวงการอาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม พร้อมทั้งให้คำนิยามจำกัดความ

1.3 สร้างแบบพิจารณาลักษณะความเป็นพลเมืองดี และนำแบบพิจารณาลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและให้ข้อคิดเห็น โดยมีเกณฑ์พิจารณาคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเป็นพลเมืองดี ดังนี้

1.3.1 เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องพลเมืองดี มีผลงานทางการเขียนตำรา บทความ ตลอดจนบทวิจารณ์ต่าง ๆ

1.3.2 เป็นบุคคลที่สนใจและแสดงออกให้เห็นถึงความพยายามที่จะพัฒนาพลเมือง โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมการอภิปราย กิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

1.3.3 เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักในสาขาอาชีพนั้น ๆ

1.3.4 เป็นบุคคลที่มีความสนใจและให้ความร่วมมือในการตอบแบบพิจารณาลักษณะความเป็นพลเมืองดี

1.4 รวบรวมลักษณะความเป็นพลเมืองดีจากข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 นำผลจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมารูปเป็นเกณฑ์การวิจัยภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 นำเกณฑ์การวิจัยในขั้นที่ 1 มาสร้างแบบวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือเรียน

2.2 นำแบบวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือเรียนให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

2.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบวิเคราะห์ ได้เครื่องมือในการวิจัยคือแบบวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือเรียน

2.4 ทดลองวิเคราะห์ตัวอย่างของหนังสือเรียน

2.5 นำตัวอย่างการวิเคราะห์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์เนื้อหา 3 ท่านพิจารณา ตรวจสอบการวิเคราะห์เพื่อหาความตรง (Validity)

วิเคราะห์เนื้อหา 3 ท่านพิจารณา ตรวจสอบการวิเคราะห์เพื่อหาความตรง (Validity)

2.6 ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างหนังสือ 1 เล่ม ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย นำมาวิเคราะห์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ซ้ำ 1 ครั้ง โดยให้ระยะเวลาห่างกัน 2 สัปดาห์ เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยง (Reliability)

2.7 ปรับปรุงแก้ไขวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาให้ถูกต้องรัดกุมยิ่งขึ้น

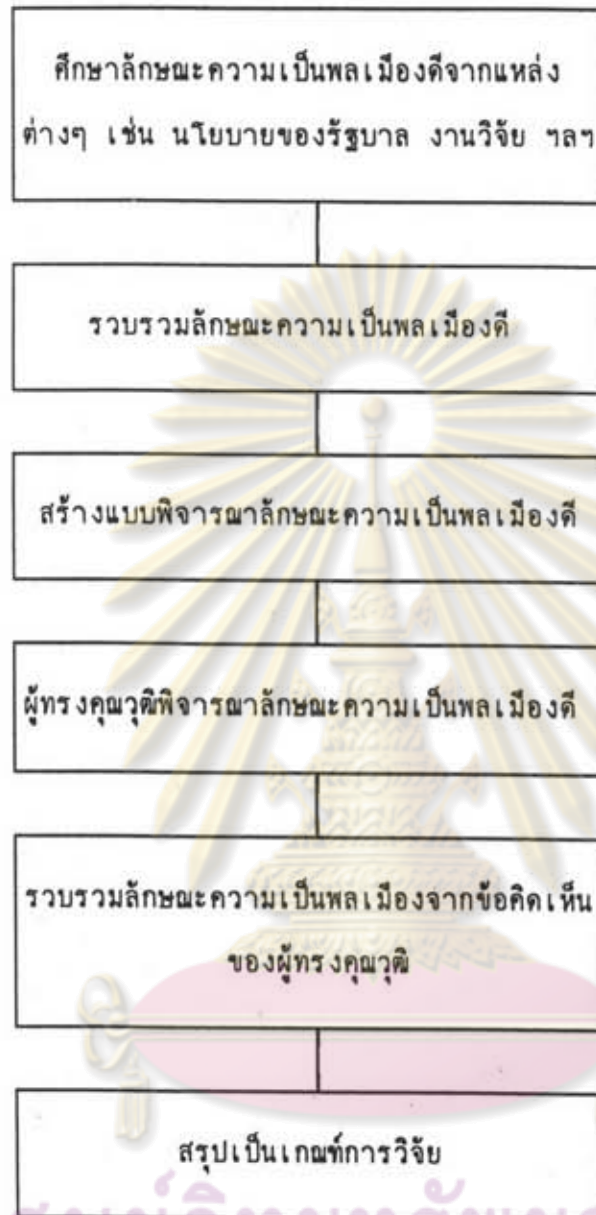
2.8 ผู้วิจัยวิเคราะห์เอกสารด้วยตนเอง โดยคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ใช้แหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้ หนังสือเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในวิชาบังคับแกน 5 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา พลานามัย และศิลปะศึกษา วิชาบังคับเลือก 1 วิชา ได้แก่ การงานและอาชีพ วิชาเลือกเสรี 1 วิชา ได้แก่ สังคมศึกษา เฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาเฉพาะของกระทรวงศึกษาธิการ และที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้ใช้ในโรงเรียนได้ รวมเอกสารทั้งสิ้น 45 เล่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

2.8.1 การแจกแจงความถี่ เพื่อทราบจำนวนของแต่ละลักษณะความเป็นผลเมืองดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนแต่ละเล่ม

2.8.2 ค่าร้อยละ เพื่อแสดงลักษณะความเป็นผลเมืองดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนแต่ละเล่ม

2.9 สรุปผลการวิเคราะห์เอกสาร โดยนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
แผนภูมิ แสดงขั้นตอนพัฒนาเกณฑ์การวิจัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิแสดง ขั้นตอนในการวิจัย

การเสนอผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 5 บท
ดังนี้

- บทที่ 1 กล่าวคือ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของ
การวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น คำนิยาม
ที่ใช้ในการวิจัย ประชากรในการวิจัย ตัวแปรในการวิจัย
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และ
การเสนอผลการวิจัย
- บทที่ 2 กล่าวถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีดำเนินการวิจัย
- บทที่ 4 กล่าวถึง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- บทที่ 5 กล่าวถึง สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ
ส่วนสุดท้าย เป็น รายการอ้างอิง และภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย